

Saatja: Annely Salumaa <Annely.Salumaa@sm.ee>

Saadetud: 26.05.2023 09:23

Adressaat: <tea.danilov@riigikogu.ee>; <Info@eas.ee>; <toomas.meltsas@eas.ee>; <koda@koda.ee>; <esea@esea.ee>; <info@prolog.ee>; <evea@evea.ee>; <info@ttja.ee>; <eakl@eakl.ee>; <employers@employers.ee>; <kristiina@csr.ee>; <praxis@praxis.ee>; <info@emta.ee>; TA Info <info@terviseamet.ee>; Ravimiamet <info@ravimiamet.ee>; <tonu@e-kaubanduseliit.ee>; <info@transpordiamet.ee>; <pta@pta.agri.ee>; info keskkonnaamet ee <info@keskkonnaamet.ee>; Kaire Saarep <kaire.saarep@ti.ee>; Tööinspeksioon <ti@ti.ee>; <info@epkk.ee>; <tekstiililiit@gmail.com>; <info@kaupmeesteliit.ee>; sirjetoiduliit-ee <sirje@toiduliit.ee>; <info@toiduliit.ee>; <kerli@taluliit.ee>; <info@taluliit.ee>; <aiaandusliit@aiaandusliit.ee>; <kalaliit@online.ee>; <krista@organicestonia.ee>; Inimkaubanduse list <inimkaubandus.list@just.ee>; <heili.kurrel@politsei.ee>; advokatuur advokatuur ee <advokatuur@advokatuur.ee>

Koopia: Karin Maisvee <Karin.Maisvee@riigikantselei.ee>; Käthlin Sander <Kathlin.Sander@riigikantselei.ee>; Evelin Tõnisson <evelin.tonisson@mkm.ee>; Marie Allikmaa <marie.allikmaa@mkm.ee>; Koidu Talli <Koidu.Talli@mkm.ee>; Risto Jõgi <Risto.Jogi@mkm.ee>; <kart.karus@mfa.ee>; Liis Tõnismäe <liis.tonismaa@sm.ee>; Seili Suder <Seili.Suder@sm.ee>; Triin Uusberg <triin.uusberg@sm.ee>; Silver Tammik <Silver.Tammik@mkm.ee>; Age Inkinen <age.inkinen@just.ee>; Andres Kuningas <Andres.Kuningas@fin.ee>; Kaja Hinno <Kaja.Hinno@agri.ee>; Katarina Budrik <katarina.budrik@siseministeerium.ee>; Gertrud Luhaoja-Sobak <Gertrud.Luhaoja-Sobak@mkm.ee>; Thea Treier Brüsselis <thea.treier@mfa.ee>; <piret.nommela@mfa.ee>; Elen Ohov <Elen.Ohov@sm.ee>

Teema: Sunnitööga toodetud kaupade määruse eelnõu

Tähelepanu! Tegemist on väljastpoolt asutust saabunud kirjaga. Tundmatu saatja korral palume linke ja faile mitte avada.

Tere!

Euroopa Komisjon (KOM) avaldas 14.09.22 [määruse eelnõu, et keelata sunnitöö tulemusena valminud tooted liidu turul](#). Palume teie arvamusi eelnõu kohta hiljemalt 30.06.23 aadressile annely.salumaa@sm.ee.

Eelnõu sisu

Eelnõus **keelatakse** ettevõtjatel lasta müügile/teha EL turul kättesaadavaks **sunnitööga valmistatud tooted**. Keeld on ette nähtud ka juhul, kui osa tootest on sunnitööga tehtud või toote pakendamisel on sunnitööd kasutatud. Hõlmatud on ka e-kaubandus. Samuti ei tohi selliseid tooteid eksportida (artikkel 1, artikkel 3, põhjenduspunkt 16).

Sunnitöö definitsiooni (artikkel 2) puhul on lähtunud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonist, mille Eesti on ratifitseerinud. Konventsiooni mõistes tähendab sunniviisiline või kohustuslik töö igasugust tööd, mida nõutakse mistahes isikult ükskõik missuguse **karistusega ähvardades ja milleks see isik ei ole ennast vabatahtlikult pakkunud**.

Liikmesriigid peavad määrama pädevad asutused, kes vastutavad (otsekohalduva) määruse rakendamise ja jõustamise eest. **Asutustele antakse volitus võtta** pärast uurimist ELi **turult tagasi** sunnitöö tulemusena valmistatud **tooted**. Riikide tolliasutused kontrollivad tooteid piiril, tuginedes pädeva asutuse otsustele (peatükk 3). Seejuures tuleb **ühe riigi pädeva asutuse tehtud otsuseid tunnustada ja täita kõikides teistes EL riikides** (artikkel 14). Teisisõnu, kui näiteks Prantsusmaa asutus teeb otsuse, et teatud tooted tuleb müügist eemaldada, kuulub see otsus täitmisele ka Eestis.

Eelnõu näeb ette **andmebaasi loomise, kus hakkab olema info piirkondade ja toodete kohta, mille puhul on risk, et nende tootmisel kasutatakse sunnitööd** (artikkel 11). Lisaks luuakse **uus platvorm, ELi võrgustik sunnitööga valmistatud toodete vastu** (artikkel 24), et tagada struktureeritud koordineerimine ja koostöö pädevate asutuste ja KOM vahel.

Kuidas hakkab rakendamine eelnõu järgi praktikas välja nägema?

Uurimine viiakse läbi kahes etapis:

1. **Ettevalmistavas etapis** (artikkel 4) hindavad pädevad asutused, kas toode võib olla tehtud sunnitööga. Sunnitöö kasutamise riski hinnatakse nt kaebuse alusel ja/või lähtudes infost, mis on loodavas sunnitöö riskide andmebaasis. Põhjendatud kahtluse korral alustatakse uurimist.
2. **Uurivas etapis** (artikkel 5) hindavad pädevad asutused kogu kättesaadavat teavet. See hõlmab: sõltumatut ja kontrollitavat teavet riskide kohta, et tootmisprotsessis on kasutatud sunnitööd; teavet turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta, mida jagavad teised liikmesriigid; kolmandate isikute, sh kodanikuühiskonna teated; teavet selle kohta, kas ettevõtte järgib oma tegevuses ja tarneahelates sunnitöö hoolsuskohustust.
Pädev asutus võib küsida ettevõttelt teavet ning teha kontrole ja uurimisi, sh väljaspool ELi. Kui asutus teeb kindlaks sunnitöö kasutamise, tuleb eelnõu kohaselt nõuda juba turule lastud toodete turult kõrvaldamist ning keelata toodete turule laskmise ja ekspordi. **Kui ei õnnestu koguda kõiki vajalikke tõendeid, näiteks kui ettevõtte või ELi-välise riigi ametiasutus ei tee koostööd, võib otsuse teha olemasoleva teadmise alusel.** Kogu protsessi vältel lähtutakse riskipõhise hindamise ja proportsionaalsuse põhimõtetest.

Mõlemas etapis on riskipõhine lähenemine ehk **pingutused tuleb suunata sinna, kus need on eelduslikult kõige efektiivsemad. St, kontrollida tuleks nende ettevõtjate tegevust, kes on väärtusahelas võimalikult lähedal sunnitöö tõenäolisele esinemisele (nt šokolaadi puhul kakaoubade pakkuja)**. Samuti peaks võtma arvesse ettevõtjate suurust ja ressursse, toodete kogust ning võimalikku sunnitöö ulatust.

Hiljemalt 18 kuu jooksul alates määruse jõustumisest avaldab **KOM suunised**, mis mh sisaldavad **juhiseid sunnitöö hoolsuskohustuse kohta ja teavet riskinäitajate kohta** (artikkel 23).

Määrust hakatakse kohaldama alates 24 kuud pärast määruse jõustumist (artikkel 31).

Eelnõu menetlus

EL Nõukogu siseturu töögrupp on eelnõu arutanud neljal korral. Menetlus jätkub juulis alustava eesistujariigi Hispaania vedamisel. Eesti võimalikke seisukohti eelnõu kohta on kavas arutada 06.09.2023 EL koordinatsioonikogus ja VV 14.09.2023 istungil.

Olete oodatud avaldama arvamust, sh kas

- üldiselt toetate KOM ettepanekuid? Kas leiate, et KOM ettepanekud on asjakohased, proportsionaalsed, täidavad eesmärki?

- kas nõustute eelnõu kohaldamisalaga?
- kas eelnõu artiklites 4 ja 5 nimetatud asjaolud, tähtjad jm on selge ja täidetav, põhjendatud? Kas uurimise korral on ettevõtja vaatest tõendatav, et kõik on õigesti tehtud?
- kas on sätteid, millega ei saa nõustuda?
- milliseid positiivseid ja negatiivseid mõjusid näete, kui eelnõu võetakse vastu KOM pakutud kujul?

Lisainfo algatuse kohta on saadaval [siin](#).

Heade soovidega

Annely Salumaa

nõunik | Töösuhete ja töökeskkonna osakond

| Annely.Salumaa@sm.ee

Sotsiaalministeerium

Suur-Ameerika 1 | 10122 Tallinn

626 9301 | <http://www.sm.ee>